

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 288. Vtrùm corpora cœlestia imponant necessitatem his, quæ eorum actioni subduntur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

aeræ; sed quia cum Sancto Thoma quæst. 51. art. 2. diximus supra quæst. 129. Angelos, & dæmones esse penitus immateriales, & corpore carentes, consequenter dicendum est corpora cœlestia, he indirectè quidem posse agere in dæmones, vtpotè carentes potentijs corporeis, & organicis.

11. Dices: si corpora elementaria, vel cœlestia ne indirectè quidem possunt agere in dæmones, quare dæmones attrahuntur, vel accerentur quibusdam herbis, verbis, lapidibus, figurationibus &c. vt docet Porphyrius apud Augustinum lib. 10. de Ciuit. cap. 21. Præterea quare Magi, seu Necromantici ad dæmones inuocandos obseruant certas constellationiones; Lunatici vexantur à dæmonibus secundum certa quædam incrementa Lunæ, vt patet Matth. 4. & 17.?

12. Respondet apud Sanctum Thomam hoc art. 5. in respons. ad argumenta Augustini lib. 12. de Ciuit. cap. 6. quod dæmones alliciuntur per varia genera lapidum, herbarum, lignorum, animalium, non vt animalia cibis, sed vt spiritus signis, in quantum scilicet hac eis exhibentur in signum diuini honoris, cuius ipsi sunt cupidi. Non igitur vlla corpora elementaria, vel cœlestia habent vllam vim actiuam in dæmones, licet illi ex quodam pacto tacito, vel expresso, dum in signum diuini honoris, quædam corpora exhibentur, liberè exerceant quædam operationes. Dæmones à Magis inuocati sub certis constellationibus veniunt, & faciunt quædam actiones propter duo: primo vt inducant in errorem, quod in stellis est aliquod nomen; secundo quia sub certis constellationibus materia corporalis est magis disposita ad recipiendas actiones, quas dæmones debent circa talem materiam exercere. Ex proportionalibus rationibus vexant lunaticos in incrementis Lunæ, primo vt infamant creaturam Dei, vt docent D. Hieronymus, & Chrysostomus; secundo quia cerebrum, quod est humidissima pars Animalis, vt docet Aristoteles, maximè subiacet operationi Lunæ, quæ dominatur rebus humidis, ideoque in incrementis Lunæ est magis dispositum ad recipiendas operationes, quibus dæmones turbant hominis phantasiam.

QVAESTIO CCLXXXVIII.

Virum corpora cœlestia imponant necessitatem his, quæ eorum actioni subduntur?

S. Thom. quæst. 115. art. 6.

1. **A**rticulo sexto quærit, vtrum corpora cœlestia imponant necessitatem his, quæ eorum actioni subduntur?

Respondet, quod si intellectus, & voluntas essent potentie organicæ, ac corporeis or-

ganis alligatæ, vt quidam docuerunt, asserentes intellectum esse quemdam sensum, ex necessitate sequeretur quod corpora cœlestia, directè, & per se agerent in intellectum, & voluntatem (siquidem directè, & per se agunt in omnia corpora) ac proinde essent causæ per se electionum, & actuum humanorum: & quia id, quod in inferioribus fit ex impressione corporum cœlestium, fit naturaliter, & non liberè, sequeretur vltèrius, quod homo non liberè, sed naturali instinctu ageretur ad suas actiones, sicut cætera animalia, in quibus non sunt nisi vires corporeis organis alligatæ, ac proinde homo non esset liberi arbitrij, sed haberet actiones determinatas, sicut & cæteræ res naturales: quæ manifestè sunt falsa, & conuersationi humanæ contraria. Cum ergo constet intellectum, & voluntatem non esse actus organorum corporeorum, vt probatum est quæst. 31. de anima, corpora cœlestia non sunt causa per se humanorum actuum, nec illis necessitatem imponunt. Hinc sequitur, quod sicut homo per liberum arbitrium potest impedire in se ipso effectus, ad quos inclinatur à corporibus cœlestibus, sic potest illos impedire in alijs rebus, ad quas hominis operatio potest se extendere, puta potest per agriculturam impedire, ne ager aliquis siluefcet &c.

2. Sed quia causæ naturales non habent liberum arbitrium, quo possint impedire operationem corporum cœlestium, videtur, quod saltem omnes effectus causarum naturalium, eueniant ex necessitate, vt docuerunt quidam antiqui. Hanc opinionem rejicit Aristoteles lib. 6. Metaph. tex. 5. quoad duo, quæ supponuntur. Primo enim non est verum, quod posita quacumque causa naturali, incesse sit effectum poni; nam dantur aliquæ causæ naturales determinatæ ad producendos suos effectus, non semper, & necessariò, sed plerumque, eo pacto, quo homo generat hominem, non semper, sed plerumque: ergo non producant suos effectus ex necessitate. Potest responderi tales causas aliquando non producere effectus suos propter impedimentum: sed hoc ipsum impedimentum ponitur necessariò: ergo cum impediuntur, necessariò impediuntur, cum non impediuntur, necessariò non impediuntur, ac necessariò producant suum effectum. Ideò dicendum, quod licet omne, quod est per se, habeat causam, tamen non omne, quod est per accidens, habet causam, sed sicut quod est per accidens, verè non est vnum, sic verè non est ens, ac verè non habet causam: sed sæpè impedimentum est ens per accidens, cum sit concursus accidentalium plurium rerum: ergo sæpè impedimentum non habet causam, ex qua sequatur ex necessitate, & sic effectus impedimenti nõ sequitur ex necessitate, ac nõ est necessarius, sed fortuitus, & casualis respectu causarum secundarum, licet non sit fortuitus, & casualis respectu Dei, vt explicatum est qu. 17.

Kkkk Phy:

810 De humana actione docendi.

Physic. de fortuna, & casu. Ideo Aristoteles lib. de somno, & vigilia dicit, quod neque eorum, que in corporibus sunt, signorum celestium, velut aquarum, & ventorum, inconueniens est multa non euenire.

QVAESTIO CCLXXXIX.

Vtrum fatum sit aliquid existens in rebus creatis immobile, & cui omnia subdantur?

S. Thom. quest. 116. art. 1. 2. 3. & 4.

1. **Q**uia aliqui existimarunt dari fatum, ac nihil aliud esse, quam dispositionem corporum celestium, hoc est syderum, ideo Sanctus Thomas disp. 116. agens de actione corporum celestium disputat etiam de fato. Quia rursus à multis fato tribuuntur omnes effectus fortuiti, & casuales, agit simul de casu, & fortuna. Sed quia doctrinam huius questionis satis explicavi quest. 17. physicae, quae est de fortuna, casu, & fato, ideo nihil hic addendum.

QVAESTIO CCXC.

Vtrum vnus homo possit docere alium hominem, & etiam Angelum?

S. Th. qu. 117. art. 1. & 2.

1. **P**ostquam Sanctus Thomas egit de actione creaturarum spiritualium, & corporalium, tribus ultimis questionibus primae partis, nimirum quest. 117. 118. & 119. agit de actione hominis, qui compositus est ex corpore, & anima rationali, quae est spiritus.

2. **A**rticulo igitur primo quest. 117. quaerit, vtrum, & quomodo vnus homo possit docere alium hominem?

Respondet circa modum, quo vnus homo docet alium, communicando illi scientiam, plures fuisse sententias. Prima fuit Auerrois, qui in Comm. lib. 3. de anima tex. 5. vt cum Sancto Thoma qu. 76. art. 2. diximus quest. 226. num. 5. docuit intellectum possibilem, quo nimirum homo intelligit, non multiplicari secundum multiplicationem corporum humanorum, sed esse vnicum omnium hominum, & per consequens, quod cum vnus homo docet alium, docens non causat in discente scientiam numero diuersam, nec species intelligibiles numero diuersas, sed communicat illi eandem numero scientiam, quam docens habet, ac mouet illum ad ita ordinanda phantasmata, vt per talem ordi-

nationem anima discantis sit disposita ad recte intelligendum, & ad bene vtendum speciebus intelligibilibus, quas habuit ab initio.

3. **H**aec opinio in aliquo est vera, in aliquo est falsa. Est vera, in quantum asserit scientiam magistri, ac discipuli esse eandem ex parte obiecti: siquidem eadem veritas scitur à magistro, & à discipulo. At falsa est, in quantum asserit vnum numero esse intellectum possibilem omnium hominum, ac eandem numero species intelligibiles, ac scientias esse in omnibus hominibus, ac differre solum secundum phantasmata, Vt enim supra quest. 226. num. 5. & quest. 231. num. 7. & in philosophia quest. 32. de anima ex Sancto Thoma hac 1. par. quest. 76. art. 1. & qu. 79. art. 5. diximus, intellectus possibilis, & agens, & consequenter species intelligibiles multiplicantur secundum multiplicationem corporum humanorum.

4. **S**ecunda sententia fuit Platonis, & Platoniorum, qui vt cum Sancto Thoma qu. 84. art. 3. & 4. diximus quest. 239. num. 10. & quest. 240. num. 1. docuerunt species intelligibiles, & scientias ab initio imprimi animae ab ideis, seu speciebus, & formis separatis per se existentibus, sed animam per vnionem cum corpore impediri, ne possit liberè considerare ea, quorum habet species. Iuxta hanc sententiam discipulus à magistro non addiscit scientiam de nouo, sed solum excitatur ad considerandum ea, quorum habet scientiam, ac species, ac proinde addiscere nihil aliud est, quam reminisci. Proportionaliter existimarunt agentia naturalia disponere solum accidentaliter materiam ad formas, formas verò substantiales imprimi materiae ab ideis.

5. **R**ejicitur haec opinio. Supponit enim intellectum animae ab initio habere naturaliter species intelligibiles impressas ab ideis: sed vt cum Aristotele lib. 7. de anima tex. 34. diximus quest. 239. num. 11. intellectus humanus naturaliter non habet vllas species intelligibiles, sed est sicut tabula rasa, in qua nihil est scriptum, & paulatim de nouo acquirit species intelligibiles obiectorum, & constituitur velut tabula, vel liber, in quo multa sunt scripta: ergo &c. Vide Sanctum Thomam qu. 84. art. 3.

6. **D**icendum igitur, quod docens causat scientiam in addiscente, reducendo illum de potentia in actum, vt dicitur 8. physic. tex. 32.

7. **V**t explicetur, & probetur conclusio, supponendum primo, quod ex effectibus, qui sunt à principio exteriori, quidam solum sunt ab exteriori principio, ac non possunt esse à principio interiori; quidam autem ita sunt à principio exteriori, vt possint etiam aliquando esse à principio interiori. Ex gr. forma domus, aut templi ita est ab arte, tanquam ab exteriori principio, vt nunquam possit esse à principio interiori. At sanitas, licet aliquando